

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTOR: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU.

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei
Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

SUMAR:

Teoria generală a dreptului de retenție, de d-l D. Alexandrescu. JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casațiune și justiție*, secț. 1: Ministerul de finanțe cu Constantin Ion.

Curtea de apel din București, secțiunea I: Ion I. Rosescu cu Epitropia așezământului Nifon Mitropolitul.

Tribunul județului Ialomița: Ch. N. Petropol cu C. Martinovici. *Observație de S. R.*

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ.

TEORIA GENERALĂ A DREPTULUI DE RETENȚIE¹⁾

(Discuțiile și controversele la care această materie a dat loc în doctrină și în jurisprudență).

Dreptul de retenție, a cărui origină se găsește în dreptul roman²⁾, poate fi definit: dreptul în virtutea căruia un creditor reține, până la plata creanței sale, lucrul ce aparține debitorului sau câteodată unui terțiu, pe care îl are în posesiunea sa³⁾.

Acest drept se întemeiază pe echitate⁴⁾. El este convențional sau legal.

1) Vezi asupra acestei materii plină de dificultăți și de controverse, Ep. Sculi, *Dreptul de retenție* (teză pentru licență), lucrare pe care d-l Scriban o califică de excelentă, și în care materia este tratată așa cum știe să lucreze un spirit juridic și cult (*Cr. judiciar* din 1909, No. 30, nota 5); P. Pogonat, *Du droit de rétention* (teză pentru doctorat, Paris, 1909); Cesar Ionescu, *Du droit de rétention* (teză pentru doctorat, Paris, 1909); Șt. Scriban, *Soluțiile Casației în privința dreptului de retenție*, *Cr. judiciar* din 1909, No. 30; C. Botez, *Doctrina asupra dreptului de retenție*, *Pagini juridice* din 1910, No. 56, etc. Mai vezi, pe lângă autorii obișnuiți, Giorgio Giorgi, *Teoria delle obbligazioni nel diritto moderno italiano*, II, 376—432, p. 444—506, etc.

2) Cpr. L. 29 § 2, Dig., *De pignoribus et hypothecis*, 20, 1; L. 1 § 2, Dig., *De doli mali et metus exceptione*, 44, 4, etc. Vezi asupra originilor istorice a acestui drept, Guillaouard, *Droit de rétention*, 3 urm.; Répert. Sirey, *Rétention (droit de)*, 2 urm.; Planiol, II, 2517, 2518, etc.

3) Credem, după matură reflexie, că această definiție este preferabilă celei pe care am dat-o în tom. III, partea I, al Coment. noastre, pag. 280, nota 4 (ed. 2-a).

4) În adevăr, acel care reclamă restituirea lucrului său, refuzând de a plăti ceea ce datorește din cauza acestui lucru, se face culpabil de dol. Dreptul de retenție este de drept natural, zice Curtea din Orléans (D. P. 99. 2. 63). Cpr. Institut., § 30, *De divisione rerum*, 2, 1.

Dreptul de retenție convențional rezultă din amanet (art. 1694), din antichreză (art. 1700), precum și din orice altă convenție care ar constata voința părților, căci în afară de aceste două contracte, debitorul poate să confere creditorului un drept de retenție asupra lucrului său mișcător sau nemișcător.

Validitatea unei asemenea convenții nu poate fi contestată încât privește raporturile personale dintre creditor și debitor⁵⁾.

Dreptul de retenție convențional este deci un contract nenumit, valid în virtutea principiului libertății convențiilor (art. 969) care, ca atare, este cărmuit de regulile generale ale obligațiilor⁶⁾.

Dreptul de retenție convențional va fi opozabil și terțiilor, decâteori va fi vorba de un lucru mobil, fiind suficient ca convenția care-l stabilește să aibă dată certă (art. 1182)⁷⁾.

Dreptul de retenție convențional va fi opozabil terțiilor, chiar când ar avea de obiect un imobil, decâteori acești terții n'au dobândit, înainte de convenție, un drept de preferință asupra imobilului în chestiune. Și pentru aceasta este iarăși suficient ca convenția să aibă dată certă, ea neavând nevoie de a fi transcrisă, întrucât art. 722 Pr. civilă nu prescrie această formalitate în privința dreptului de retenție⁸⁾.

Dreptul de retenție *legal* este acela pe care legea îl acordă în anumite cazuri.

Acest drept de retenție eră necunoscut în vechia noastră legislație, căci art. 615 din codul Calimach

5) Cpr. Guillaouard, *Droit de rétention*, 33; Nicolas, *Du droit de rétention à Rome et en France* (teză pentru doctorat, Caen, 1871), 181, etc.

6) Cpr. Guillaouard, *op. cit.*, 34.

7) Glasson, *Droit de rétention*, p. 48; Guillaouard, *Idem*, 34, etc.

8) Guillaouard, *op. cit.*, 34. 35; Glasson, *op. cit.*, p. 105.— *Contra*: Nicolas, *op. cit.*, 161.

(471 *ab initio* C. austriac) nu-l confereă decât în virtutea unui amanet sau unei alte convenții, și numai în timpul cât țineă această convenție⁹⁾.

Acest drept este un drept accesoriu. El trăgându-și existența sa din creanța debitorului, se stinge neapărat cu stingerea creanței ce garantează¹⁰⁾.

Dreptul de retenție neputând să aibă o existență independentă de creanța debitorului, nu poate fi cedat decât odată cu ea¹¹⁾.

Dreptul de retenție este, ca amanetul și ipoteca, indivizibil, în acest sens că creditorul nu poate fi silit a restitui lucrul, cât timp creanța sa nu este plătită în totul¹²⁾.

Falimentul sau insolvabilitatea debitorului nu are, în principiu, nici o înrîurire asupra exercițiului dreptului de retenție, care aparține creditorului (analogie din art. 1333)¹³⁾.

Cu toate că dreptul de retenție are, după cum am văzut, de bază echitatea și, ca atare, derivă din dreptul natural, totuși el nu poate să existe fără un anume text de lege. Or, legea noastră nu-l conferă în mod general în toate cazurile în cari creanța își trage origina sa din însuș lucrul posedat, ci numai în unele cazuri excepționale, de exemplu: în cazurile art. 509, 771, 1322, 1323, 1377, 1444, 1618, 1619, 1694, 1700 C. civ., 590, 815 C. com., etc.

Deși acest drept nu este un privilegiu propriu zis¹⁴⁾, totuși el constituie pentru detentorul lucrului o garanție, o precădere, un *quasi-privilegiu*, dacă ne putem exprima astfel, pentru că creditorii proprietarului lucrului reținut nu pot să obție restituirea lui decât plătind retentorului ceea ce i se datorește¹⁵⁾; și știut este că o garanție, orcât de echitabilă ar fi, nu poate fi înființată fără un text de lege pozitiv¹⁶⁾.

9) Cpr. Planiol, II, 2538 care, în treacăt, se ocupă de legislația austriacă.

10) Cabrye, *Droit de rétention*, 77; Glasson, *Idem*, pag. 32; Répert. Sirey, v° *Rétention*, 24; T. Huc, VII, 171; Baudry et Loynes, *Privil. et hypothèques*, I, 250, etc.

11) Guillouard, *op. cit.*, 32; Répert. Sirey, v° *cit.*, 25; T. Huc, VII, 171; Dalloz, *Nouveau C. civil annoté*, IV, art. 2094, No. 30, etc.

12) T. Huc, *loco cit.*; Planiol, II, 2534; Guillouard, *op. cit.*, 26; Baudry et Loynes, *op. cit.*, I, 244; Beudant, *Suretés personnelles et réelles*, I, 252; Mourlon, *Examen critique du Comment. de Troplong sur les privilèges*, I, 215, p. 663; C. Botez, *Pagini juridice* din 1910, No. 56, p. 440, etc.

13) Dalloz, *op. cit.*, IV, art. 2094, No. 329 urm., și autoritățile citate acolo.

14) Vezi Mourlon, III, 1245 și *Examen critique du Comment. de Troplong*, II, 220, p. 677 urm.; Planiol, II, 2531, 2532, etc. — Ceea ce dovedește că retentorul nu are un adevărat privilegiu este că, la caz de a se vinde lucrul reținut de dânsul, el nu are precădere asupra prețului acestui lucru, precum ar avea un creditor privilegiat, ci vine asupra acestui preț ca un simplu creditor chirografar. Cpr. Cas. rom. Bult. 1890, p. 809; Planiol, II, *loco cit.*; C. Botez, *Pagini juridice* din 1910, No. 56, p. 440, etc.

15) Cpr. Planiol, II, 2533.

16) Vezi în acest sen numeroasele autorități citate în tom. III, partea I, al Coment. noastre, pag. 281, nota 2 (ed. 2-a), la care trebuie să adăogăm, Vigicé, III, 1225; Daniel de Folleville, *Considérations générales sur l'acquisition ou la libération par l'effet du*

Cu toate acestea, majoritatea autorilor și jurisprudența se pronunță în sens contrar, acordând dreptul de retenție în toate cazurile în cari există o conexitate intimă între creanță și lucrul reținut (un *debitum cum re junctum*¹⁷⁾, după cum dispun anume unele legiuri străine¹⁸⁾.

Cu un asemenea sistem, dreptul de retenție devine o chestie de apreciere a instanțelor de fond, după cum decide jurisprudența în mod constant¹⁹⁾. Unde este însă textul de lege care conferă judecătorilor o putere atât de discreționară și de exorbitantă?

Conform teoriei pe care o combatem, s'a decis că dreptul de retenție aparține, pentru motive de echitate, nu numai posesorului de bună credință, dar chiar și celui de rea credință²⁰⁾.

Conform acestei teorii, dreptul de retenție se mai conferă comodatului²¹⁾, mandatarului²²⁾, și chiar gerantului de afaceri²³⁾; bărbatului asupra imobilelor dotale ale femeii sale, mai ales în privința impenselor necesare²⁴⁾, și chiar aceluia care nu este creditor decât în baza unei obligațiuni naturale²⁵⁾, etc.

Ăceeaș controversă și discuție există în privința

temps, No. 55; Thiry, IV, 347, p. 313, etc. Se admite însă, în genere, dreptul de retenție în contractele sinalagmatiche, pentru că rezoluția acordată de art. 1020, 1021 presupune tocmai existența acestui drept. Cum s'ar putea, în adevăr, cere restituirea unui lucru datorit în baza unui contract, atunci când partea care cere restituirea acestui lucru nu-și îndeplinește ea însăși obligațiile izvorite pentru ea din acest contract? Partea dela care se cere, în asemenea împrejurări, restituirea lucrului, va reține deci acest lucru, invocând excepția *non adimpleti contractus*, care există și astăzi, cu toate că nici un text de lege n'o menționează. Vezi Thiry, *loco cit.*; Planiol, II, 949 și 2520; Vigicé, III, 1230; T. Huc, VII, 167; Larombière, *Oblig.*, II, art. 1186, No. 37; Répert. Sirey, v° *Rétention*, 76 urm.; Colmet de Santerre, IX, 5 bis V. Cpr. art. 273 § 1 și 320, 322 C. german.

17) Vezi autoritățile citate în tom. III al Coment. noastre pag. 282 text și nota 2 (ed. 2-a). Mai vezi Dalloz, *Nouveau C. civil annoté*, IV, art. 2094, No. 34 urm.; Aubry et Rau, III, § 256 bis, p. 189, text și nota 4 (ed. 5-a); C. Botez, *Pagini juridice* din 1910, No. 56, p. 441, etc.

18) Vezi tom. III suscitată, p. 282, nota 1 (ed. 2-a).

19) Vezi tom. III, suscitată, p. 282, nota 2. Cpr. Cas. rom. Bult. 1908, p. 1078 și *Cr. judiciar* din 1908, No. 69, etc.

20) Cas. rom. *Cr. judiciar* din 1910, No. 8; *Dreptul* din acelaș an, No. 9. Cpr. Demolombe, IX, 682. — *Contră*: C. Iași (*Dreptul* din 1885, No. 85), care nu conferă dreptul de retenție decât posesorului de bună credință. Tot în acest din urmă sens se pronunță și jurisprudența franceză. Vezi deciziile citate de Planiol (II, 2528). Acest autor (p. 781, nota 1, ed. 4-a), citează decizia menționată a Curții din Iași, referindu-se la părerea noastră. Vezi asupra acestei controverse, Dalloz, *Nouveau C. civil annoté*, IV, art. 2094, No. 117 urm.

21) Vezi autorii citați *pro* și *contra* în tom. IX al Comentariilor noastre, p. 661, nota 2.

22) Aubry et Rau, III, § 256 bis, pg. 190 (ed. 5-a). Vezi tom. IX suscitată, p. 589 și 631, nota 5.

23) Vezi tom. V al Coment. noastre, p. 342, text și nota 1.

24) Aubry et Rau, *loco cit.*, p. 191, 192 (ed. 5-a); Trib. Ilfov, *Cr. judiciar* din 1905, No. 19, consid. dela pag. 150, col. 1 (cu observ. noastră). Vezi tom. VII al Coment. noastre, p. 281, 282 *ad notam* și tom. VIII, pag. 443, 444. Cpr. și D. D. Stoienescu, *Dreptul* din 1908, No. 7, pg. 51, care se pronunță în sensul părerei noastre.

25) Massol, *Oblig. naturelles*, p. 248 (ed. din 1858). — Vezi însă tom. VI al Coment. noastre, p. 17.

naturei și efectelor dreptului de retenție. Acest drept este el real sau personal? Unii, precum: Laurent, Troplong, Larombière, etc., sunt partizani ai personalității, iar cei mai mulți, precum: Guillouard, Valette, Murlon, etc., ai realității.

Am susținut altă dată²⁶⁾, și susținem și astăzi că dreptul de retenție nu este un drept real în puterea cuvântului, deși el este opozabil reprezentanților cu titlu particular ai debitorului; căci, pe lângă că el nu poate fi opus decât pe cale de excepție, apoi, el nu conferă nici un drept de urmărire și nu este supus transcrierii.

Dacă dreptul de retenție n'ar fi opozabil reprezentanților cu titlu particular ai debitorului, între cari intră și creditorii săi chirografari²⁷⁾, ar fi suficient ca acesta din urmă să înstrăineze lucrul posedat de creditor, pentru a desființa garanția acestuia²⁸⁾. Dreptul de retenție este deci un drept *sui generis* de o natură specială²⁹⁾.

Dreptul de retenție nu poate fi exercitat decât asupra lucrurilor, mobile sau imobile ce sunt în comerț și în posesiunea creditorului care voește a-l exercita³⁰⁾.

Această posesiune nu are nevoie de a fi însoțită de *animus domini*, o posesiune precară fiind suficientă pentru a exercita dreptul de retenție. Dovadă de aceasta sunt art. 1444 și 1619, cari conferă acest drept locatarului și depozitarului, adică unor posesori cu titlu precariu (art. 1853)³¹⁾.

26) Vezi discursul de deschidere al anului judecătoresc 1899—1900, ce am pronunțat, în calitate de procuror general, la Curtea ce apel din Iași, publicat în *Dreptul* din 1899, No. 52 și în *Cr. judiciar* din același an, No. 31. — Amicul și fostul nostru elev, d-l Ștefan Scriban, a semnalat această părere a noastră în *Cr. judiciar* din 1909, No. 30, voină a ne pune în contradicție cu cele scrise de noi în volumele noastre ulterioare. Adevărul este însă că, în volumele posteroare acestui discurs, nu ne-am dat părerea, mărginindu-ne numai a semnală diferitele opinii care s'au ivit asupra acestei grave chestiuni.

27) Cpr. Planiol, II, 2536. — Dreptul de retenție nu poate însă, după părerea generală, fi opus creditorilor privilegiați sau ipotecari cari sunt investiți cu un drept real propriu asupra imobilului reținut. Cpr. T. Hue, VII, 172, *in fine*; Massol, *Oblig. naturelles*, p. 65, nota 1 și pg. 247, 248, nota 1. Cpr. L. unică Cod, *Etiam ob chirographariam pecuniam pignus teneri posse*, 8, 27. Cu toate acestea, chestiunea este controversată. Vezi Dalloz, *Nouveau C. civil annoté*, IV, art. 2094, No. 317 urm.

28) Cpr. Beudant, *Suretés personnelles et réelles*, I, 257, p. 223.

29) Vezi autorii citați în tom. III, partea I-a, al Coment. noastre, pg. 220, nota 4. Cpr. Planiol, II, 2536; Beudant, *op. cit.*, I, 255 urm.; T. Hue, VII, 173. Tot acolo sunt citați atât partizanii personalității cât și ai realității acestui drept. Intre acești din urmă trebuie să adăogăm pe d-l C. Botez, *Pagini juridice* din 1910, No. 56, pg. 441. Vezi asupra acestei controverse, Dalloz, *Nouveau C. civil annoté*, IV, art. 2094, No. 44—52.

30) Guillouard, *op. cit.*, 44; Dalloz, *op. cit.*, art. 2094, No. 107.

31) Cpr. Guillouard, *op. cit.*, 45; C. Montpellier, D. P. 71. 1. 278 (motive). — Retentorul nici nu este chiar un adevărat posesor; de aceea el trebuie să dea socoteală de fructele ce percepe în timpul detențiunii sale. De aici mai rezultă încă că retentorul nu poate niciodată să prescrie lucrul ce reține (art. 1853), după cum nici creanța sa nu poate fi prescrisă cât timp el reține lucrul. Vezi T. Hue, VII, 171; Dalloz, *op. cit.*, art. 2094, No. 369, și autoritățile citate acolo. Cpr. L. 7 § 5, Cod, *De prescriptione 30 vel 40 annorum*, 7, 39. — *Contră*: Cabrye, *op. cit.*, 98.

Mai mult încă, am văzut, cu toată controversa ce există asupra acestui punct, că jurisprudența noastră conferă dreptul de retenție chiar posesorului de rea credință.

Dreptul de retenție nu conferă, în principiu, după cum am văzut mai sus, nici un drept de urmărire asupra lucrului pe care creditorul este în drept a-l reține³²⁾; de unde rezultă că acest drept se stinge prin perderea detențiunii, dacă ea este voluntară sau provine din culpa ori negligența aceluși interesat, fără ca el să renască dacă lucrul va intra din nou în mâinile detentorului primitiv³³⁾.

Dacă însă retentorul a fost deposedat de lucrul deținut, în contra voinței sale, prin faptul proprietarului sau al unui terțiu, el poate să exercite acțiunea în revendicare, dacă este vorba de mobile³⁴⁾, și acțiunea posesorie în reintegrare, dacă este vorba de imobile, fiindcă o simplă detențiune ajunge pentru exercitarea acestei acțiuni³⁵⁾.

Contestațiile privitoare la dreptul de retenție, aparținând dreptului civil, sunt de competența tribunalelor civile, chiar dacă litigiul este angajat între comercianți³⁶⁾.

Cât pentru chestiunea de a se ști ce lege se va aplica în caz de conflict de legislații, ea este controversată, unii aplicând atât în privința mobilelor cât și a imobilelor legea situațiunii bunului care face obiectul acestui drept³⁷⁾, iar alții făcând distincție între mobile și imobile³⁸⁾.

Dreptul de retenție poate fi exercitat, în cazurile în cari el este admis de lege, în privința tuturor lucrurilor, mobile sau imobile, de care se poate dispune, și aceasta chiar de către creditorii Statului sau ai unei comune, dacă exercitarea acestui drept nu stingherește nici un serviciu public³⁹⁾.

32) Vezi Dalloz, *op. cit.*, IV, art. 2094, No. 122 și autoritățile citate acolo.

33) Aubry et Rau, III, § 256 bis, p. 195 (ed. 5-a); T. Hue, VII, 174; Guillouard, *op. cit.*, 98; Répert. Sirey, v^o *Rétention*, 236, etc.

34) Aubry et Rau, III, § 256 bis, p. 195; Guillouard, *op. cit.*, 100; Glasson, *Idem*, 99; Cabrye, *Idem*, 83; Nicolas, *Idem*, 182; Thézard, *Privil. et hypothèques*, 26, *in fine*, p. 39 (ed. din 1880); Baudry et Loynes, *op. cit.*, I, 251; T. Hue, VII, 174; Dalloz, *op. cit.*, IV, art. 2094, No. 124 și 342 urm.

35) T. Hue, *loco cit.*; Baudry et Loynes, *op. și loco cit.*; Thézard, *Idem*, *loco cit.*; Cabrye, *Idem*, 83; Glasson, *Idem*, pg. 96; Guillouard, *Idem*, 101; Dalloz, *op. cit.*, IV, art. 2094, No. 125 și 345 urm. etc. — Cât pentru chestiunea de a se ști dacă retentorul are acțiunea în complângere, decăteori el este turburat în posesiunea sa, ea este controversată, unii conferindu-i și această acțiune (Guillouard, 102; Cabrye, 95, etc.), iar alții refuzându-i-o, pentrucă el este posesor cu titlu precariu (Nicolas, *op. cit.*, 178).

36) C. Caen, D. P. 61. 1. 328; Sirey, 61. 1. 865; Nicolas, *op. cit.*, p. 239, nota 1.

37) Vezi tom III, partea I-a, al Coment. noastre, pg. 221, *ad notam*; Dalloz, *op. cit.*, IV, art. 2094, No. 252 urm.

38) Vezi Dalloz, *op. și loco cit.*, No. 357 urm. Cpr. Laurent, *Droit civil international*, VII, 407.

39) Guillouard, *op. cit.*, 43; Nicolas, *Idem*, 168; Glasson, *Idem*, p. 68 urm.

Astfel, lucrurile scoase de lege de sub urmărire, nu pot face obiectul unui drept de retenție.

De asemenea, nu pot fi reținute de către creditori, în detrimentul uzuarului sau abitatorului, bunurile asupra cărora există un drept de uz sau de abitație, decâteori aceste drepturi au fost constituite cu titlu gratuit, pentru că aceste drepturi au, în asemenea caz, un caracter alimentară⁴⁰).

Dacă dreptul de uz sau abitație a fost constituit cu titlu oneros, numai proprietarul poate să exercite dreptul de retenție în detrimentul uzuarului sau abitatorului, afară de cazul, bine înțeles, în care titlul constitutiv ar autoriza cesiunea dreptului de uz sau de abitație⁴¹).

Dreptul de retenție nu poate fi exercitat nici asupra creanțelor, pentru că ele nu sunt susceptibile de posesiune⁴²).

În fine, retențiunea nu este permisă decâteori ea este contrară ordinii publice și bunelor moravuri.

Astfel, directorul unei școli n'ar putea să reție elevul al cărui părinte n'a plătit prețul convenit pentru creșterea și învățătura lui⁴³). Aceasta ar fi o executare asupra persoanei nepermisă de legile noastre, unde nu avem nici măcar constrângerea corporală⁴⁴).

Tot astfel, s'a decis, cu drept cuvânt, că nu se poate exercita dreptul de retenție, asupra registrelor unui comerciant, ele aparținând justiției⁴⁵).

Dreptul de retenție încetează prin stingerea sau novarea creanței; prin abandonarea voluntară sau silită a lucrului deținut; prin abuzul folosinței, și chiar prin simplul fapt că retentorul s'a servit de lucrul supus acestui drept, căci, ca și depozitarul, el nu este în drept a-l întrebuința la uzul său personal, el fiind obligat a îngriji de lucrul reținut ca un bun proprietar (art. 1080).

În acest caz se cere însă o hotărîre judecătorească, care să declare că retentorul este decăzut de dreptul său⁴⁶).

În cât privește prescripția, am văzut că ea nu stinge dreptul de retenție.

Aceasta este, în rezumat, teoria generală a dreptului de retenție, asupra căruia s'ar putea scrie și s'au scris chiar volume.

D. ALEXANDRESCO

40) Guillaouard, *op. cit.*, 29; Glosson, *Idem*, pag. 71; Nicolas, *Idem*, 157; Demolombe, X, 786, 789. — *Contră*: De Moly, *Du droit de rétention*, p. 17.

41) Cpr. Dalloz, *op. cit.*, IV, art. 2094, No. 137 urm.; Guillaouard, *loc. cit.*, etc.

42) Guillaouard, *op. cit.*, 28; Nicolas, *Idem*, 155; Glosson, *Idem*, p. 70.

43) Cpr. Trib. Châteauroux, sentință publicată tot în acest număr al *Dreptului*. Vezi și Dalloz, *Nouveau C. civil annoté*, IV, art. 2094, No. 142.

44) În codul lui Andr. Donici, există însă inchiisoarea pentru datorii (art. 16, capit. 8, *despre datorii de bani*). Cpr. D. Negulescu, *Dreptul din 1910*, No. 25, p. 198.

45) Vezi Dalloz, *op. cit.*, No. 143; Cas. fr. D. P. 74. 1. 18.

46) Guillaouard, *op. cit.*, 104, 108 și 126.

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA III

Audiența dela 10 Noembrie 1910

Președinta d-lui G. P. Petrescu, președinte

Ministerul de finace cu Constantin Ion

TIMBRU ȘI ÎNREGISTRARE. — SUCCESIUNE. — MOȘTENITORI CU SEZINĂ. — MINORI. — TUTOR. — CONTRAVENȚIUNE. — ART. 69 ȘI 70 DIN LEGEA TIMBRULUI DELA 1900. — ART. 700 COD. CIVIL.

Când e vorba de succesiunea unor minori, numai tutorul, fără deosebire dacă e legal, dativ sau testamentar, care va fi neglijat de a plăti taxa de înregistrare în termenul legal, iar nu și minorii, are a fi tratat ca contravenient și supus la amenda prevăzută de art. 84 din legea timbrului.

No. 321. — Casată, în urma recursului făcut de Ministerul de finace, sentința tribunalului Brăila, secția I, No. 281 din 1906, dată în proces cu Constantin Ion, tutorul minorilor săi fii.

S'au ascultat: d-l avocat C. Marinescu, în desvoltarea motivelor de casare, în lipsa intimatului; d-l consilier I. Râmnicăneanu, delegat ca procuror general, în concluziuni.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului de casare invocat:

«Violarea art. 68, 69 și 84 din legea timbrului dela 1900, combinate cu art. 653 din codul civil și exces de putere.

«Tribunalul de Brăila a anulat procesul-verbal de contravențiune la legea timbrului, dresat de administrația financiară contra lui Const. Ion, în calitate de tutor legal al minorilor săi copii, pe motiv că minorii defunctei Maria Const. Ion, fiind moștenitori sezinari ai averii acesteia, au timp de 30 ani pentru a repudia moștenirea rămasă dela mama lor, și că tutorul legal nici n'a făcut vre-un act de acceptare a succesiunii, nici nu este căzut din dreptul de repudiare.

«Instanța de fond, dând asemenea argumente cari sunt lăturănice chestiunii ce ne preocupă, pierde din vedere obligațiunea pe care legea o pune tutorului legal de a declara și a achita taxele de înregistrare în cele șase luni dela moartea lui *de cuius*, precum și sancțiunea impusă de legea timbrului în caz când această obligațiune nu va fi observată, ceea ce face ca hotărîrea să conție un exces de putere și să violeze art. 68, 69 și 84 din legea timbrului dela 1900, combinat cu art. 653 din codul civil».

Având în vedere că din sentința supusă recursului se constată, în fapt, că intimatul Const. Ion, prin procesul-verbal de contravenție dresat de R. Crăciunescu, agent pe lângă administrația financiară a orașului Brăila, a fost condamnat la amendă, pentru că în calitate de tutor legal al minorilor săi fii, n'a declarat succesiunea rămasă acestora dela decedata lor mamă Maria Constantin Ion, în stăpânirea căreia au intrat îndată după moartea acesteia, iar pe minori i-a obligat la plata taxei de înregistrare;

Că, contra acestei condamnățiuni, intimatul Constantin Ion a făcut apel și tribunalul, judecând afacerea, a admis apelul și a anulat procesul-verbal de contravențiune pentru motivul că, minorii fiind moștenitori cu sezină, au în favoarea lor un timp de 30 ani dela majorat de a repudia succesiunea, așa că nefiind dovedit că intimatul, ca tutor, a făcut vre-un act de acceptațiune a succesiunii în numele minorilor și nici că este decăzut din dreptul de repudiare, nu poate să fie supus la nici o penalitate;

Considerând că, din art. 68 combinat cu art. 69 și 70 din

legea timbrului dela 1900, aplicabilă în specie, rezultă că, orice moștenitor, cu sau fără sezină, care nu va declara înaintea autorităților în drept, în termenele prevăzute de art. 68 din zisa lege, averea rămasă și valoarea ei și va intra în posesiunea moștenirii fără să fi plătit taxele legale, chiar când această intrare în posesiune s'a efectuat înaintea expirării termenelor prevăzute de art. 68 legea timbrului, sau de art. 700 c. civ., pentru prescrierea facultății de a accepta sau de a se lepăda de o succesiune, se va considera ca contravenient; iar în cazul când, ca în speță, e vorba de o succesiune convenită unor minori, numai tutorul, fără deosebire dacă este legal, dativ sau testamentar, care va fi neglijat de a declara succesiunea și a plăti taxa în termenul legal, iar nu și minorul, va fi tratat ca contravenient și supus la amenda prevăzută de art. 84 din legea timbrului;

Considerând că acestea fiind regulile de drept care cărmuesc materia, când tribunalul prin sentința supusă recursului deși constată că intimatul în calitate de tutor legal al minorilor săi fi a posedat de fapt moștenirea încă dela 1905, data morții mamei minorilor, totuși anulând procesul-verbal de contravențiune și apărând pe tutor de amendă pe motiv că minorii fiind moștenitori cu sezină, au în favoarea lor termenul de 30 de ani prevăzut de art. 700 c. civ. pentru a accepta sau a renunța la succesiune, a violat art. 68, 69 și 84 din legea timbrului dela 1900, combinat cu art. 653 c. civ. și a comis și un exces de putere;

Că, dar, motivul de casare fiind întemeiat, recursul cată să fie admis.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA I.

Audiența dela 9 Decembrie 1909

Președința d-lui Oscar N. Nicolescu, prim-președinte

[Ion I. Rosescu cu Epitropia așezămintelor Nifon Mitropolitul

REVIZUIRE. — ADMITEREA EI ÎN PRINCIPIU. — CONDIȚIUNI. — ART. 290 PR. CIVILĂ.

REVIZUIRE. — ACTE DOVEDITOARE. — FORȚA LOR PROBANTĂ. — DACĂ POATE FI COMPLECTATĂ CU ALTE MIJLOACE DE PROBĂ. — ART. 290 PR. CIVILĂ.

1° Ca o cerere de revizuire, întemeiată pe descoperire de acte noi, să poată fi admisă în principiu, trebuie ca actele descoperite să nu fi fost cunoscute de partea care s'a judecat în necunoștința existenței lor, ca ele să fi avut ființă în timpul judecății, să fi fost reținute în acel moment printr'un caz de forță majoră sau de către partea adversă și să fie doveditoare în cauză.

2° Acte doveditoare în cauză, în sensul art. 290 pr. civilă, înseamnă acele acte cari au forță probantă prin ele însăși, fără a fi nevoie a fi complectate în urmă prin alte mijloace de probă.

No. 327. — Ion I. Rosescu, a cerut revizuirea deciziei acestei Curți cu No. 251 din 1907, dată în procesul cu Epitropia așezământului Nifon Mitropolitul¹⁾.

S'au ascultat: d-nii avocați D. Comșa și C. G. Dissescu, în desvoltarea motivelor de revizuire; d-nii avocați N. Mitescu, Em. Lăzărescu și M. Cireșeanu, în combateri.

Curtea,

Având în vedere cererea de revizuire făcută de Ion I. Rosescu prin petițiunile înregistrate la No. 5706 și No. 6245 din 1909 în contra deciziei acestei Curți cu No. 251 din 12 Octombrie 1907;

Având în vedere că prin această decizie Curtea a anulat alegerea făcută în persoana lui Ion I. Rosescu ca epitrop al așezământului Nifon Mitropolitul, alegere făcută de corpul profesoral al acestui institut în ziua de 24 Februarie 1905;

Având în vedere că din considerentele acestei deciziuni, se constată că Curtea a anulat alegerea lui Ion I. Rosescu pentru mai multe motive de formă și de fond; că, printre cele de formă, a fost și motivul relativ la vicioasa compunere a corpului profesoral și electoral;

Având în vedere că prin petițiunile introductive a cererii de revizuire, Ion I. Rosescu își întemeiază revizuirea sus zisei deciziuni pe trei motive: 1°) contrarietate între deciziunea Curții de apel secția I cu No. 251 din 12 Octombrie 1907 și deciziunea aceleiași Curți cu No. 165 din 12 Mai 1909; 2°) descoperirea de acte cari au fost reținute de partea adversă; 3°) întrebuițarea de acte dovedite false, cari au servit de bază deciziunii;

Având în vedere că Ion I. Rosescu declară în instanță că din motivele invocate, nu reține decât unul singur pe care-l formulează astfel: «descoperire de acte nouă, cari au fost reținute prin o forță majoră»;

Având în vedere susținerile orale, concluziunile scrise ale părților precum și actele prezentate în instanță și cele aflate în dosarul cauzei;

Având în vedere că Ion I. Rosescu susține că Curtea, prin deciziunea atacată cu revizuire, a anulat alegerea lui ca epitrop al așezământului Nifon, pentru că au participat, ca compunând corpul electoral, mai mulți profesori cari atinseseră limita de vârstă și cari prin urmare nu mai puteau figura printre alegători; că Curtea, ca să decidă astfel, s'a referit la certificatul Ministerului de finance cu No. 143175 din 24 Martie 1906, care se mărginește a constata că profesorii B. Șeicaru, preotul N. Ștefănescu-Nicoreanu, I. Filibiliu, C. F. Robescu, C. Cristescu, D. S. Dendrino și G. Brătianu eșiseră la pensiuine; că Curtea a greșit când a considerat că acești profesori ajunseseră la limită de vârstă, căci ei, deși erau regulați la pensiuine, însă nu aveau încă etatea de 65 de ani la epoca alegerii, și deci puteau să ia parte în mod valabil la alegerea lui ca epitrop; că, după pronunțarea deciziunii, a descoperit acte nouă, cari dovedesc că acei profesori aveau o etate mai mică de 65 ani în momentul alegerii, și anume: un act de naștere al oficiului stărei civile din orașul Târgoviște cu No. 541 din 1908 al defunctului C. Cristea; 2°) un act de deces al profesorului

1) Vezi Dreptul No. 32 din 1907, pag. 354.

I. Filibiliu; 3°) o scrisoare particulară a profesorului C. F. Robescu; 4°) o scrisoare particulară a inginerului Spiru Dendrino arătând vârsta vărului său, profesorul Dendrino; 5°) actul de deces al profesorului G. Brătianu, că dacă aceste acte nu sunt în destul de doveditoare, I. I. Rosescu cere proba cu martori spre a le completa;

Având în vedere, în drept, că după dispozițiunea art. 290 pr. civ., revizuirea se mai poate cere: 1° dacă dela pronunțarea hotărârii, s'au descoperit acte doveditoare, cari s'au reținut până atunci sau de către chiar partea în folosul căreia s'a pronunțat judecata, sau prin o forță majoră;

Considerând că din termenii acestui text de lege rezultă că o cerere de revizuire întemeiată pe descoperire de acte nouă, nu poate fi admisă în principiu, decât dacă întrunește următoarele condițiuni: 1°) ca actele să fie descoperite, adică să nu fi avut partea cunoștință despre existența lor în judecata în urma căreia s'a pronunțat hotărârea atăcată cu revizuire; 2°) ca actele descoperite să fi avut ființă în momentul acelei judecăți; 3°) ca actele să fie doveditoare în cauză, adică lipsa lor să fi exercitat o influență determinantă asupra hotărârii, care s'ar fi pronunțat în alt sens dacă acele acte ar fi fost prezentate judecătorilor; 4°) ca actele să fi fost reținute, în timpul judecății, de partea adversă, sau prin o forță majoră;

Având în vedere, în fapt, că în deciziunea atacată cu recurs nu se face mențiune de certificatul Ministerului de finanțe cu No. 143175 din 26 Martie 1906, ci se arată că «nu s'a tăgăduit și a rămas constant din dezbateri că la alegerea lui Ionel Rosescu ca episcop al așezământului Nifon au luat parte mai mulți profesori ce atinseseră limita de vârstă»; de unde rezultă că Curtea și-a făcut convingerea de neregulată funcționare a corpului electoral profesoral chemat a procedea la alegerea unui episcop, din recunoașterea părților și din celelalte acte produse în instanță;

Considerând, în tot cazul, că actele ce pretinde Ion I. Rosescu că le-a descoperit după pronunțarea deciziunii cu No. 251 din 1907, care a anulat alegerea lui, nu constituiesc acte doveditoare în înțelesul art. 290 c. pr. civ., neîntrunind condițiunile mai sus arătate;

Că, în adevăr, I. I. Rosescu tinde să probeze printr'insele că profesorii cari se găseau regulați la pensii, aveau vârsta mai mică de 65 de ani în momentul alegerii sale ca episcop al așezământului Nifon, și că au putut participa în mod valabil la votare; ori, cele două extracte de deces ale lui Filibiliu și G. Brătianu, este evident, că nu pot dovedi data nașterii lor; și cele două scrisori, una adresată de C. F. Robescu și cealaltă emanată dela inginerul S. Dendrino, ambele cu data de Iunie 1909, adică posterioare atât deciziunii Curței atacate cu revizuire, cât și însuși cererei de revizuire, nu pot de asemenea să probeze etatea lui C. F. Robescu și a lui C. Dendrino, că dar chiar dacă aceste acte ar fi fost deduse la prima judecată, ele nu ar fi schimbat soluțiunea dată;

Considerând că, deși I. I. Robescu cere proba testimonială ca să completeze actele produse, însă această probă este inadmisibilă față cu dispozițiunea art. 290 c. pr. civ., și cată a fi respinsă, căci pentru ca un act să fie doveditor, este necesar ca el să aibă o forță probantă deplină prin el însuși, și să nu aibă trebuință de a fi completat în urmă prin alte mijloace de probă;

Considerând că intrucât actele ce I. I. Robescu pretinde că le-a descoperit în urmă, nu prezintă caracterele cerute de lege pentru un act doveditor, cererea de revizuire nu poate fi admisă în principiu;

Având în vedere, în ceea ce privește reținerea actelor prin o forță majoră, că I. I. Rosescu pretinde că forța majoră consistă în împrejurarea că atunci când s'a judecat procesul în anularea alegerii de episcop, nu s'a spus în certificatul Ministerului de finanțe că acei profesori au fost izbiți de limita de vârstă, și că dânsul nu cunoștea etatea lor, neavând în mână actele doveditoare în privința vârstei;

Considerând că, deși acest punct nu mai prezintă interes intrucât I. I. Rosescu nu a descoperit acte doveditoare, totuși în speță nu există nici forță majoră;

Că, în adevăr, pe de o parte se constată din concluziunile depuse de părțile litigante în procesul în anularea alegerii lui I. I. Rosescu ca episcop, mai ales din acelea depuse de Casa Școalelor, că s'a pus în discuțiune chestiunea limitei de vârstă a profesorilor; că, pe de altă parte, este cert, că toți acei profesori erau în viață în timpul procesului; că astfel fiind, I. I. Rosescu avea posibilitatea să se adreseze lor, să le ceară informațiuni atât asupra etății cât și în privința locului unde se puteau găsi actele de naștere, și să ceară înaintea instanței să administreze proba că ei nu impliniseră încă vârsta de 65 de ani; că dacă I. I. Rosescu a omis, a neglijat să facă aceasta, o asemenea împrejurare nu poate constitui forța majoră, ci numai o apărare necompletă, și legea nu permite revizuirea unei hotărâri judecătorești pentru lipsa necompletă de apărare;

Considerând că chiar dacă în mod cu totul ipotetic, s'ar presupune că Curtea s'a întemeiat numai pe certificatul Ministerului de finanțe, că a dedus din regularea la pensii a celor 7 profesori prevăzută într'insul, că ei atinseseră limita de vârstă, și că debaterile nu au purtat asupra acestui punct, încă aceasta nu au constituit forță majoră pentru I. I. Rosescu, ci numai un exces de putere care deschide, nu calea revizuirii, ci calea recursului în casațiune de care el a și uzat;

Considerând că cererea de revizuire făcută de I. I. Rosescu este și fără interes, căci deciziunea cu No. 251 din 1907 pronunțând anularea alegerii lui ca episcop pentru mai multe motive, chiar dacă motivul relativ la vicioasa compunere a corpului electoral-profesoral nu ar fi întemeiat, încă deciziunea se menține pe celelalte motive; că I. I. Rosescu făcând recurs în contra acestei deciziuni, și invocând toate motivele pe cari Curtea de apel se întemeiease ca să anuleze alegerea, Curtea de casațiune prin deciziunea cu No. 260 din 1908, a considerat ca fiind stabilit că alegerea lui Ion I. Rosescu este nulă pentru că corpul profesoral a fost rău constituit, deciziunea atacată cu recurs se menține pe acest motiv, și a respins recursul fără a mai discuta celelalte motive, ne mai fiind util;

Că dar, din toate cele ce preced, rezultă că cererea de revizuire nu este admisibilă în principiu și ca atare cată a fi respinsă;

Având în vedere că episcopia așezământului Nifon a cerut cheltueli de judecată;

Având în vedere dispozițiunea art. 140 c. pr. civ., precum și dispozițiunea art. 146 din acelaș cod care arată ceiace se copride în cheltuelile de judecată.

Pentru aceste motive, redactate de d-l prim-prezident, respinge.

Semnați: Oscar N. Nicolescu, Gh. Raicoviceanu,
I. Stambulescu, Ar. Alexandrescu, D. G. Maxim.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI IALOMIȚA

Audiența dela 11 Martie 1910

Președința d-lui I. Dimancea, judecător-unic

Ch. N. Petropol cu C. Martinovici.

EXECUTARE. — HOTĂRÎRI JUDECĂTOREȘTI. — SĂVÂRSIREA ULTIMULUI ACT DE EXECUTARE. — LIPSĂ DE CONTESTAȚIE. — DECĂDERE. — ART. 403 PR. CIVILĂ.

După săvârșirea ultimului act de executare de către autoritatea judecătorească care a ordonat-o, partea care n'a uzat de dreptul de contestație în termenul prevăzut de art. 403 din procedura civilă, nu mai poate să atace pe nici o cale executarea făcută, fiindcă se opune autoritatea lucrului judecat.

No. 65. — S'au prezentat: d-l avocat C. Ciochina, din partea reclamantului; d-l avocat A. Nicolau, din partea pârâtului.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea făcută de Ch. N. Petropol, prin petiția înregistrată la No. 22064, din 4 Noembrie 1908, în contra lui C. Martinovici, prin care se plânge că s'a executat rău decizia Curței de apel secția II din București, de către corpul de portărei de pe lângă acest tribunal, în ziua de 6 Maiu 1908, căci a pus în posesiune pe Martinovici pe o suprafață de moșie mai mare decât i s'a recunoscut că are dreptul și cere să i se admită o cercetare cu martori și inginer pentru a dovedi aceasta și să fie obligat Martinovici să i se lase în stăpânire pământul încălcat și să-i plătească ca daune suma de 10.000 lei;

Având în vedere că pârâtul C. Martinovici, prin apărătorul său, d-l avocat A. Nicolau, ridică în contra acțiunii lui Ch. N. Petropol, incidentul de inadmisibilitatea ei, pentru motivul că o asemenea plângere în contra executării decizii Curței de apel nu se poate face decât pe cale de contestație, conform art. 400 pr. civ., și cum această cale îi este închisă, întrucât a pierdut termenul nefiind făcută în timpul executării și până în momentul când s'a făcut încheierea cerută de art. 403 pr. civ., încheiere făcută atât de tribunal cât și de Curtea care a ordonat executarea, azi nu poate, să se mai plângă în contra acelei executări;

Având în vedere că chestiunea dedusă înaintea tribunalului este de a se ști, dacă în contra executării unei hotărâri fiind închisă calea contestației prin încheierea făcută în conformitate cu dispozițiunile art. 403 pr. civ., mai poate partea să aibă sau nu acțiune principală;

Având în vedere că actul de încălcare imputat lui Martinovici s'a făcut cu ocaziunea acelei executări, după cum a recunoscut și Ch. N. Petropol la interogator, așa încât nu poate fi vorba de un act posterior executării care să nu se fi putut preîntâmpina cu o contestație în termen;

Având în vedere că din termenii în care este făcută acțiunea și apărarea lui Ch. N. Petropol se vede că el cere să se revină asupra executării decizii Curței de apel făcută de corpul portăreilor de pe lângă acest tribunal, tinzând astfel în mod indirect la facerea unei noi executări, căci cere să dovedească cu martori și inginer că C. Martinovici a fost pus în posesiune pe o porțiune de moșie mai mare decât cea la care era obligat să-i lase folosința;

Având în vedere că prin art. 400 și 403 pr. civ. se prescriu regulile și termenul în care au a se face contestații în contra executării hotărârilor judecătorești;

Că, sub regimul vechei proceduri civile era îndoiială asupra înțelesului ultimului act de executare, vorbit în art. 403 pr. civ., care determina timpul înăuntrul căruia se putea face contestația și dacă pentru a se închide această cale trebuia sau nu a se cita părțile și de aici șicanele și nestatornicia în diferitele posesiuni;

Că, legiuitorul din 1900 tocmai pentru ca să pună capăt acestei stări de perturbare a prescripției în art. 403 pr. civ. cu ocaziunea modificării acelei legi, regule și termene în privința contestațiilor în contra hotărârilor judecătorești, determinând care este, ce se înțelege prin ultimul act de executare și că trebuie să se facă fără citarea părților;

Că, din termenii hotărâții cuprinși în art. 403 pr. civ. «odată ce cel din urmă act al executării s'a săvârșit, nu se mai poate primi nici o contestație asupra executării», se vede bine cât de mult s'a voit a se tăia scurt orice cale de șicane, de neliniștite, de perpetuarea proceselor;

Că, deși prin aceste măsuri extreme s'ar putea cauza și unele vătămări izolate, s'a trecut totuși peste aceste probabilități eventuale pentru ca să facă loc interesului general, pe care legea îl urmărește;

Considerând că la obiecțiunea că nu este cu putință ca cel vătămat prin un act al autorității publice, în speță actul săvârșit de portărelele însărcinat cu executarea decizii Curții, să nu aibă nici un drept, să i se închidă calea acțiunii principale, fără un text expres, obiecțiune izvorâtă mai mult din un sentiment de echitate, se opune rigoarea legii, bazată pe interesul general de a curma firul proceselor încontinuu;

Că, a admite deschisă calea acțiunii principale în contra executării săvârșite, este a deschide calea contestației sub o altă formă, ceea ce este oprit în mod categoric prin art. 403 pr. civ.;

Că, încă s'ar putea obiecta că aci nu este în joc nici o chestie de ordine publică, care să închidă părțile din proces vătămate prin modul de executare al hotărârii, calea acțiunii principale fără un text formal, dar ordinea publică este de partea cealaltă, autoritatea de lucru judecat, mare principiu, pus pentru precurmarea proceselor, și acest caracter s'a voit a se da încheierii din art. 403 pr. civ.;

Având în vedere că puterea de autoritate a lucrului judecat este admis în jurisprudență a se da confirmării ce se face actului de executare în materie de hotărnicie, dar numai că aci se citează părțile, citare care se face potrivit dispozițiunilor art. 34 din regulamentul de hotărnicie;

Că, dacă în materie de hotărnicie se citează părțile când este a se confirma actul de executare, cauza este că dat fiind dificultățile care se întâmpină la determinare de vecinătăți, de linie despărțitoare între proprietăți, s'au văzut necesarii și s'au lăsat neatînse dispozițiunile art. 34 din regulamentul de hotărnicie;

Că, în materie de executare simplă cazurile de neajunsul părților fiind rare, și de altfel partea care a purtat proces cu protivnicul său timp îndelungat este atentă de ce are să se urmeze și încă deșteptată prin formalitățile prevestitoare, împusă a le îndeplini cealaltă parte când este a executa hotărârea sa câștigătoare, așa că pentru confirmarea actului de executare nu s'a mai văzut

necesară citarea părților și s'a prescriș a nu se mai cită, și s'a închis calea oricărei contestații peste termenul prevăzut în art. 403 pr. c. civ. ;

Că, observându-se dispozițiunile din procedura civilă, art. 525, 568, etc. se găsește un fel de gradatie în ce privește prescripția termenului în care se poate face contestația ; că, nu ar fi rațiune ca pentru contestația vorbită în art. 403 pr. c. civ. să se lase o prescripție mai lungă decât la celealte contestații, și din contră fiind niște simple executări, de cazuri comune, frecvente și îngrădite de forme prevestitoare pentru părțile din proces, s'a văzut îndestulător termenul de a se face contestație în timpul cât ține executarea și până la încheerea ultimului act de executare, pe care este obligată autoritatea judecătorească a'l face ;

Că, încheerea făcută conform art. 403 pr. civ. poate fi opusă părții în proces, în speța lui Ch. N. Petropol, care nu a contestat acea executare, nu a respectat termenul, întrucât era ținută să o atace dacă ar fi avut motive și dacă ar fi voit să nu-i fie opozabilă ;

Că, odată ce s'a dat părții cale de atac prin art. 403 pr. civ. și nu a exercitat-o în timp util, este decăzută din dreptul său ;

Că, nu tot astfel se poate hotări despre un terțiu, care nu putea avea cunoștința de executare, dar pentru partea însăși în proces care a lăsat să treacă termenul de a ataca executarea este o decădere de drepturi și nu poate fi primită a o mai ataca sub orice formă ar voi să dea contestației sale, fără a se viola autoritatea lucrului judecat ;

Având în vedere că pipăind de aproape cererea reclamantului și observând cele petrecute înaintea Curței de apel, constatate în decizia sa, se vede că Ch. N. Petropol a cerut să se facă o măsurătoare cu un inginer pentru a se determina porțiunea de teren a cărui folosință ar fi obligat a o lăsa lui C. Martinovici și Curtea găsinđ inutilă această măsurătoare, întrucât porțiunea de teren intrase în stăpânirea lui, este determinată prin vecinătăți și mușuroaie, cum se prevede în actul de împărțeală din anul 1889, a respins cererea ; că, azi Ch. N. Petropol prin cererea sa repune în judecata tribunalului chestia măsurătoarei moșiei, pentru determinarea terenului pe care a fost obligat a'l lăsa în folosința lui C. Martinovici, respinsă de Curte prin decizia sa, cece nu poate fi admis, întrucât se dă peste autoritatea de lucru judecat, procesul urmându-se între aceleași părți, în toate condițiunile cerute de art. 1201 c. civ. și nici tribunalul nu are căderea a se pronunța asupra considerentelor deciziei Curții de apel, care potrivit dispozițiunilor art. 400 pr. civ. singură ar fi în drept să se verifice dacă, fiind cazul, i-ar fi adresat în termen contestație ;

Că, astfel fiind, incidentul ridicat de pârâțul C. Martinovici, de inadmisibilitatea acțiunii lui Ch. N. Petropol, este întemeiat și urmează a se admite.

Pentru aceste motive, redactate de d-l magistrat-stagiatar Ioan Adam, admite incidentul și respinge acțiunea.

Președinte, judecător-unic, I. Dimancea.

Observație. — Se știe că sub vechia procedură civilă era îndoială asupra înțelesului ultimului act de executare menționat de art. 403, precum și dacă încheerea lui, care închide părților calea de contestație, are a se face cu citarea sau fără citarea lor.

Noua redacțiune dată acestui articol de legiuitorul din 1900 a curmat orice nedomirire în această privință. În adevăr, art. 403 din legea de procedură în vigoare, arată în alin. II, că «cel din urmă act de executare este încheerea pe care tribunalul va trebui să o facă fără citarea părților îndată ce va primi procesul-verbal de executare, constatând săvârșirea executărei».

Acum se prezintă chestiunea dacă după încheerea ultimului act de executare, partea care nu a făcut contestație în termenul prevăzut de art. 403, mai poate să aibă sau nu acțiune principală ; cu alte cuvinte, dacă încheerea făcută fără citarea părților, are autoritatea lucrului judecat. Tribunalul Ialomița, prin sentința ce publicăm mai sus, a admis soluția negativă, adică că odată ce ultimul act de executare s'a săvârșit, partea care n'a făcut contestație în termen, nu mai poate să atace executarea făcută pe nici o cale.

Argumentele tribunalului sunt foarte clar expuse și hotărîrea sa e foarte bine motivată. În ce privește soluția cauzei, facem însă rezervele noastre, întrucât se poate susține cu multă tărie și părerea contrarie, adică că ceea ce se perde este numai dreptul de contestație, iar nu și calea acțiunii principale de *in rem verso*, care rămâne deschisă și nu se perde decât prin prescripția dreptului însuș.

Fiindcă chestiunea va fi dusă în apel, așteptăm deciziunea Curței pentru a reveni asupra acestei chestiuni, în privința căreia, pe cât știm, Curtea supremă nu și-a spus încă cuvântul său.

S. R.

JURISPRUDENȚA STRAINA

TRIBUNALUL CIVIL DIN CHÂTEAUX

— 11 Februarie 1910 —

DREPTUL DE RETENȚIE.— NEEERCITAREA LUI ÎN CONTRA PERSOANELOR, CI NUMAI ÎN CONTRA LUCRURILOR CARE SUNT ÎN COMERCIU.

Dreptul de retenție nu poate fi exercitat decât asupra lucrurilor, mobile sau imobile, care sunt în comerț, iar nu în contra persoanei omului.

Astfel, directorul unei școli nu poate să refuze de a predă pe un elev părinților săi, sub cuvânt că părinții n'au plătit prețul convenit pentru creșterea și învățătura aceluia elev.

(Din *Recueil des Sommaires de la jurisprudence française*)

Observație.— A se vedea asupra chestiunii judecate de tribunalul din Châteaux (chestiune nouă în jurisprudență), articolul d-lui profesor D. Alexandresco, publicat tot în acest număr al ziarului nostru.

S. R.

GRIGORE V. MANIU. — **Explicațiuni teoretice și practice asupra Codului de comerț Român**, Volumul III, cuprinzând legile privitoare la persoana comerciantului și noțiuni relative la fondul comercial. — Tipogr. Gutenberg, Joseph Göbl, București, 1909.

Preț 12 Lei.